

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički fakultet - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712

E-mail: extension-pg@t-com.me

Kompost u organskoj poljoprivredi

U prirodi sve odumrle žive forme (lišće, trava, stabla, životinje i njihov otpad..) se nakon razlaganja (rekliranja) ponovo vraćaju u ciklus kruženja organske materije i tako ga čine neprekidnim.

Na poljoprivrednim gazdinstvima se dešaju suprotni procesi. Organska materija (proizvodi) koji se proizvedu u toku sezone se iznose sa gazdinstva, a organski otpad (zelena masa biljaka, ostaci nakon orezivanja voća, pokošena trava...) se spaljuju ili odnose na deponiju smeća. Na taj način se neposredno troši organska materija zemljišta i degradiraju plodna zemljišta.

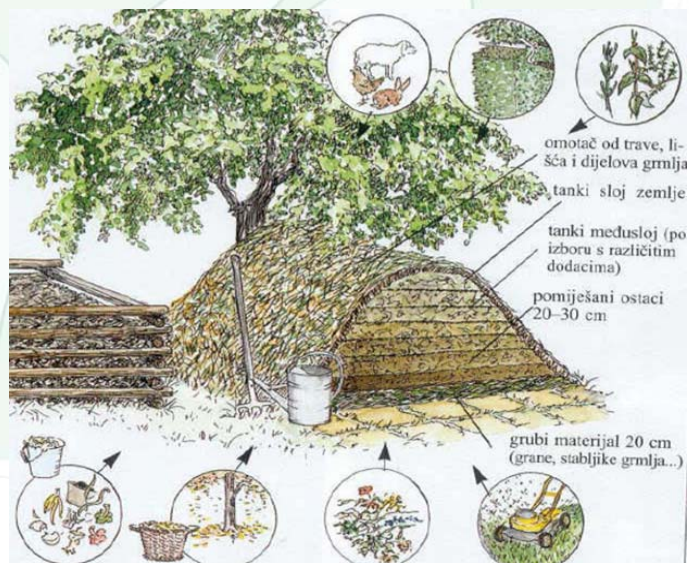
Da bi se ove negativne pojave izbjegle u organskoj poljoprivredi je zabranjeno spaljivanje organske materije, odnosno sav organski otpad sa gazdinstva se mora kompostirati i vratiti u zemljište kao kompost.

Kompost je organski oplemenjivač zemljišta koji nastaje mikrobiološkim razlaganjem različitih organskih materija (otpaci biljnog i životinjskog porijekla). Koristi se kao organsko đubrivo u količini od 0,5 – 6 kg/m² kao dio zemljišne smješe ili za nastiranje (malčovanje) zemljišta u bašti.

Kako se priprema kompost?

Mjesto gdje se priprema kompost treba biti u sjenci i zaklonjeno od vjetrova. Na suncu se organski otpaci brzo suše, bakterije koje učestvuju u kompostiranju brzo uginu i organska masa ostaje dugo nepromijenjena. Biljni otpaci koji se stavljaju u kompostište moraju biti zdravi, jer izazivači nekih bolesti kompostiranjem ne uginu. Zbog toga kompost može biti i izvor širenja bolesti, korova i štetočina ukoliko se ne koristi zdrav biljni materijal.

Kompostiranje se može obaviti u humci koja se pravi na površini zemljišta bez okvira ili sa okvirom od žice (u obliku korpe), daske, pruća ili u jami. Postupak kompostiranja je isti. Visina komposta u humci je 150 -180 cm, širina pri dnu 150 cm, a dužina proizvoljna. Kod dugačkih humki se na svakih 150 cm ostavlja otvor za ventilaciju.

Prije kompostiranja skine se površinski sloj zemljišta 8-10 cm, postavi drenažni sloj od grančica ili pruća, a zatim se do željene visine naizmjenično ređa sloj svježih i suvih biljnih otpadaka (15-20 cm) i sloj zemljišta (5 cm). Po potrebi se dodaje negašeni kreč uz zalivanje vodom ili osokom. Gomila komposta se ne sabija, a poslednji sloj humke je od zemljišta. Već posle nekoliko dana razvija se visoka temperatura (50 - 60°C), a potom se kompost hladi i organska materija mineralizuje. Svaka 2-3 meseca gomila se izmješa i prekrije zemljištem (sloj oko 10 cm). Kompost je gotov za 6 -12 mjeseci i tada je jednoličan, mrvičast, lak i tamnosmeđ. Za brže kompostiranje (4-6 nedelja) humke treba da su niže (50 cm), a biljni ostaci isjeckani. U biljne ostatke stavlja se isjeckana kopriva, preslica, kameno brašno ili odgovarajući biološki preparati (na bazi silicijuma, kravlje balege, kamilice, hrastove kore, maslačka, valerijane) čiji je cilj brže i kvalitetnije kompostiranje. U organskoj proizvodnji se u kompost mogu dodati i gliste koje će ubrzati proces mineralizacije organskih materija.

Svetlana Bujanja, dipl.ing.polj.
Regionalni centar Bijelo Polje